

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

B. Alberti Doctoris Magni ex Ordine Prædicatorum Episcopi Ratisponensis De Adhærendo Deo Libellvs

**Johannes <de Castello>
Albertus <Magnus>**

Antverpiae, 1621

Cap. XXXII. De erroribus quod damnauit Albertus tam scriptis quàm
disputationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44148

CAPVT XXXII.

De erroribus quos damnauit Albertus tam scriptis quàm disputationibus.

FACTA autem est præfata disputatio & victoria per Alberti manum Dei adiutorio sub Alexandro Quarto, qui cœpit anno M. CC. LIV. & sedit annis septem, mensibus tribus, diebus quatuor; de quo in Chronicis manifestè etiam inuenitur, eundem damnasse Libros contra Religiosos Mendicantes factos, in quibus & continebatur eos debere perire anno Domini M. CC. LX. sed illorum Pseudoprophetarum dicta falsitate esse plena, euidencia contrarij euentus probat, cùm vsque ad nostra tempora, Deo fauente, in salutem multorum Ordines Mendicantium constat durare. Sed quòd ipse Albertus vicerit hunc præfatum Wilhelmum cum suis complicibus, notatur non tantùm per præfatorum Scriptorum testimonia, sed etiam ipsius Alberti verbis, vt patet Lucae XXI. circa illum Textum, *Vidua*
hac

hæc pauper plus quàm omnes misit. vbi sic inquit Albertus in Postilla: Istud est valdè contra illos qui dicunt quòd peccant qui omnia relinquunt, & postea mendicant; quia expressè laudatur vidua quòd totum victum misit; quæ pro certo totum victum non dicta esset mittere, si aliunde victum nisi ex mendicatione posset habere, &c. Sed adhuc apertiùs loquitur idem Albertus de Wilhelmistis super Matthæum, circa illud, Sed libera nos à malo, in hunc modum sermonem prosequens: Dixit tamen Christianus Belluacensis, quòd aliquando in ista petitione Ecclesia exauditur quia ante finem mundi Sancti erunt sine originali, & Christus cum eis corporaliter comedens & bibens, & liberi ab omnibus malis per mille annos. Sed iste error ab ipsomet, & à nobis, & aliis multis condemnatus est. hæc Albertus. Fuit autem iste Christianus vnus ex quatuor Magistris præfatis qui concitauerunt Clerum contra Mendicantes, sicut testatur Frater Thomas, Auctor Libri Apum, de eodem sic inquit: Postmodum vnus ex quatuor Magistris aduersariis Fratrum, nomine Christianus Belluacensis, infirmatus, amarissimo corde

con-

contritus recognouit, nihil se & complices suos contra dictos Fratres habuisse, nisi quod eis æquari scientia non valeret, & ob hoc paruipenderent eos Auditores. hæc in Libro Apum.

Sub iam præfato Papa Alexandro & alium pestiferum destruxit Albertus venerabilis errorem: nam in Summa sua mirabilis scientiæ Dei, Parte secunda, ubi tractat de anima, dicit errorem nimis periculosum extitisse & inualuisse suo tempore de vnitæte intellectus, dicentium quod vna sola anima intellectualis sit in omnibus corporibus. de quo errore ibidem inter multa alia ita dicit Albertus: *Hic error Auerrois habet tres partes, & nimis periculosus est, habetque multos defensores: & quia defensores huius hæresis dicunt, quod est secundum Philosophiam, licet fides aliud ponat; & ideò oportet quod secundum Philosophiam destruat. hæc ille: qui in eodem loco, postquam ad longum disputauit destruendo hanc hæresim fortissimis rationibus, sic in fine adiungit hæc verba, ita dicens: Hæc omnia aliquando in Curia collegi existens ad præceptum Domini Alexandri Pape, & factus fuit idem*
Libel-

*Libellus quem multi habent, & intitula-
tur, Contra Auerrois. hæc Albertus de
se dicit in Summa. Tractatus autem sic
intitulari solet: Albertus contra eos qui
dicunt post separationem non remanere ex
omnibus nisi unum intellectum & unam
animam. cuius Tractatus initium est
istud: Quoniam apud nonnullos qui Phi-
losophiam profitentur, dubium est de ani-
mæ separatione, &c. Insuper notandum
est, quòd idem error Auerrois iterùm
pullulavit Parisiis post mortem Alex-
andri, ita vt magni Doctores ibidem
contra Auerroistas frequentius dispu-
tarent: quorum disputatio per Alberti
sententiam robur accepit, licet absens
esset corpore: vnde quidam Frater Præ-
dicatorum Ordinis ipsi Alberto Quæ-
stiones xi. in epistola misit de errore
iam dicto, vt suam mentem etiam super
ijs explicaret; quod & fecit. Est autem
tenor epistolæ iam dicti Fratris ad Al-
bertum iste: Venerabili in Christo Patri
ac Domino Alberto, Episcopo quondam
Ratisponensi, Frater Egidius Ordinis
Predicatorum, licet indignus, cum salute
glorificare Deum in doctrinis. Articulos
quos in Scholis proponunt Magistri Pari-
siis,*

fis, qui in Philosophia maiores reputan-
 tur, vestra Paternitati, tamquam vero in-
 tellectu illuminato, transmittere dignum
 duxi, ut eos iam in multis congregationi-
 bus impugnatos vos otio vestri imperij ter-
 minetis. Primus est, quod intellectus om-
 nium hominum est vnus & idem nume-
 ro, &c. hæc epistola Fratris, quæ conti-
 net & alias Quæstiones. Tractatus verò
 Alberti super has Quæstiones vndecim
 notus est, cuius initium est istud: *Intel-*
lectus hominis, &c. & præfata episto-
 la Fratris Ægidij præmittitur eidem.
 Quando autem iste error pullulauit ite-
 rum Parisiis, ex præfati Fratris Ægidij
 verbis notari potest, quia scribit Alber-
 to dictam epistolam postquam resigna-
 uerat Albertus Episcopatum. hæc au-
 tem resignatio quando fuerit, in se-
 quentibus patebit. Præter hos autem
 errores venerabilis Albertus varios in
 suis Libris impugnat: de quibus saltem
 aliquos notare dignum duxi, ut scia-
 tur quantum ipse sua doctrina Ecclesiæ
 præstitit. Nam contra Manichæos po-
 nentes duo principia, vnum bonorum,
 aliud malorum; propter quam etiam
 hæresim beatus Petrus Mediolanensis
 Præ-

Prædicatorum Ordinis illo in tempore
martyrizatus est; Albertus ad longum
disputat in prima Parte suæ Summæ,
vbi latissimè loquitur de bono, & eius
opposito, scilicet malo: ponitque ibi-
dem quòd habeat ortum ab antiquo
Pythagora, & quòd defensores huius
erroris se defendunt ex Scriptura malè
intellecta. Item in eadem Parte Sum-
mæ, vbi de simplicitate diuinæ essentiæ
determinat, eliminat aliam hæresim,
confutando potenter illos, qui Deum
ponebant esse animam mundi; & aliam
hæresim, quæ ponebat Deum esse ma-
teriam primam; de qua hæresi dicit in-
ter alia, quòd non est tantum contra
fidem, sed & contra Philosophiam, &
absurdissimum quid. In secunda autem
Parte de eadem hæresi contra David
Dinandi auctorem hæresis huius dis-
putans & convincens, dicit hunc erro-
rem esse in suo tempore renouatum,
quamuis sit pessimus & abominabilis;
dicitque sequaces illius erroris aucto-
ritates Sanctorum non recipere, & ideò
Philosophicè esse contra eos disputan-
dum: quod & facit egregiè, rationes
eorum ex Philosophia & Poëtis addu-

etas soluens. Hic etiam error, imò hæresis, in tantum inualuit tunc, vt Albertus refert in eodem articulo, quòd discipulum quemdam præfati David nomine Baldewinum contra se disputasse dicat; cuius tamen rationes fortiores dicit esse viles. Quæ omnia qualiter sunt Philosophicè per Albertum in dicta secunda Parte interempta, inuenies circa illam Quæstionem, vbi quærit an hæc duo compossibilia sunt secundum intellectum; scilicet, quòd mundus à Deo sit factus, & tamen duratione hoc modo sit æternus, quòd duratio eius initium non habuerit. Item alium errorem hæreticum damnat in secundo scripto, distinctione vi. quem dicit esse vnum de erroribus Græcorum modernorum, scilicet quòd nullus descendit in infernum vsque ad diem iudicij; & ideò ibidem dicit ampliùs esse disputandum contra illum. Quas Disputationes ibi inuenies, & quòd initium sumpserit ex errore Platoniorum dicentium secundam & tertiam generationem. Insuper ibidem hunc errorem Platoniorum similiter damnat, & vnde habuit occasionem dicit: vbi etiam
inue-

inuenies quòd somnium Scipionis super illo fundatur errore. Alium errorem eliminat ab Ecclesia in tertio scripto, distinctione xxii. illum videlicet, quòd ascensio Christi non dicat motum localem; quod apertè est contra sacram Scripturam. Item in Libro de Eucharistia alios errores periculosos multos damnat: vnum qui dicit, quòd Christus non continetur tam sub forma panis quàm vini veraciter: de quo ait, quòd non est error, sed hæresis manifesta, & liber deberet comburi vbi hoc reperitur: de quo errore sic profecquitur inter alia: *Quamuis, ait, ipsi tales heretici respondeant ad omnia obiecta aliquo qualiter modis responsionis, tamen nullus Christianus debet de huiusmodi penitus curare; sed constantissimè dicendum est, quòd heretici sunt qui tenent illam opinionem, quia pro certo nulla Catholica responsio ad ea quæ obiecta sunt potest adhiberi: vnde illam opinionem hereticam pronuntiamus. Et si dicitur quòd in Decreto & Sententiis continetur; dico quòd in his Libris non continetur vt determinata veritas, vel sicut opinabilis probabilitas; sed sicut per disputationem condemnanda hæ-*

retica falsitas. Tamen in scientia Sacramentorum non multum attendenda est sententia Decretistarum, quia pro certo multa falsa de talibus scribunt & dicunt, eò quòd sunt homines ignari in sacra Scriptura, nescientes originalia Sanctorum; nec possunt nisi peccare, docentes in fide Catholica quæ ignorant. hæc Albertus. Ex his verbis Alberti non parvam instructionem sumere possumus, cum nobis innotescit quòd multi docent quæ ignorant, & ideò benè notandi sùnt huiusmodi Doctores docentes quæ non didicerunt: plures enim nostro tempore sunt qui potiùs Rabbi vocari maluerunt quàm esse; quibus nec ignorantia verecundiam adducit, nec præsumptuosa audacia, qua v surpant quod non debent, incutit timorem. Tales enim in periculum animarum suarum & aliorum docent; & quanta mala eueniunt inde, notent sapientes. Benè ergo beatus Iacobus dicebat: *Nolite plures magistri fieri, fratres mei, scientes quia maius iudicium sumitis.* Aliam quoque in Libro de Eucharistia damnat Albertus opinionem; illam videlicet quæ dicit, in Sacramento Altaris substantiam panis & vi-

Iac. 3.

& vini manere cum Corpore Christi.
 De hac opinione rationes fortes &
 signa quæ inducuntur à defensoribus
 opinionis illius Albertus soluit, & fal-
 sitatem opinionis ex verbis Domini of-
 tendit; subiungitque quòd licet non sit
 hæresis, est tamen valdè incauta, & hæ-
 resi valdè vicina. Item in secunda Parte
 mirabilis scientiæ Dei, circa finem, vbi
 agit de peccatis, interemit heresim, quæ
 dicit coitum soluti cum soluta non esse
 mortale peccatum: quam hæresim di-
 cit esse Græcorum. Sed ipse ibidem va-
 lidis rationibus sacræ Scripturæ & Phi-
 losophicis eos vincit, dicitque Græcos
 fuisse coactos reuocare suum errorem
 in Concilio Lugdunensi. Sed & ipse
 Albertus in Lugdunensi fuit Concilio,
 vt infrà habetur; destruxitque alios
 varios errores, de quibus omnibus
 enarrare breui non posset quis tempo-
 re. sed & mirabiliter reprehendit in Li-
 bro suo de Eucharistia illos qui Philo-
 sophicis rationibus volunt discutere se-
 creta sacræ Theologiæ, dicitque eos
 committere tria & quatuor scelera, ad-
 ducens Amos Prophetam, qui loquitur
 de tribus & quatuor sceleribus. Quæ

autem sunt scelera ista, in præfato Libro Alberti egregiè inuenies, quæ hîc causa breuitatis omissa sunt. Factum igitur est non sine speciali ordinatione diuini consilij, vt Doctor hic mirabilis in omni scientia singularis excellentiæ tunc Ecclesiæ mitteretur, cùm ipsa variis erroribus quasi nebulosa caligine inuoluebatur, quatenus tanti luminis radiis vndique effusis lux veritatis per orbis latitudinem cunctis verum desiderantibus redderetur. Et quia de tot erroribus Albertus sanctam Ecclesiam, gratia Dei adiutus, eripuit; euenisse dicitur, quòd ex Ordine Fratrum Prædicatorum Lector Sacri Palatii semper habetur, eò quòd inter Mendicantes Albertus propter excellentiam scientiæ & victoriam iam dictam primus fuerit. Sed hoc insuper ex supra dictis notandum est, quòd quia venerabilis Albertus contra vitiosos singulariter certauit verbo & scripto; nulli ambiguum, quin & ipse præ aliis Fratribus à malis tela infamiæ est expertus: nam tunc tribulatio tanta fuit, vt pænè Fratres desperarent de subsistentia Ordinis: de quibus omnibus
multa

multa adducere possem, nisi breuitas, cui intendo, obsisteret. Hæc autem tribulatio iam dicta, qua Fratres vexabantur permaximè, fuit infamatio quam sustinebant à Clericis quibusdam, vt superius dictum est per Fratrem Thomam in suo Libro Apum: qui testatur, quòd cum nihil aliud facere poterant, litteras infamatorias plenas mendaciis contra Fratres per diuersa Regna miserunt. Vnde autem processit odium illorum, ex suprascriptis notatum est: nam quidam oderant, quia scientia æquiparari non poterant Fratribus Doctoribus in Ordine, quales fuerunt Albertus, Hugo, Gwerricus, sanctus Thomas, Petrus de Tarentasia, & alij multi. Alij autem odij seminarium habuerunt ex audientia confessionum, quæ commissa fuerat Fratribus, quatenus in huiusmodi labore adiutores essent Pastorum in Ecclesia Christi. Sed tales adiutores, vtique necessarios, quidam excæcati nescio quo stercore, videre non poterant; quare turbati, diuerso genere infamationis Fratres lacerabant: vnde quidam, dum nil probabilis mali Fratribus imponere poterant, illo

in tempore quo Fratres primitus Coloniae locum ad habitandum susceperent, suggesserunt Reuerendissimo Domino Archiepiscopo Coloniensi Domino Engelberto Primo, dicentes mendaciter, tamquam de dictis Fratribus prophetatum esset, quia ipsi essent seductores populi. Sed illa vir sapiens & amator Religionis, contemnens ipsorum mendacium, respondit: Si prophetatum est, ergo impleri necesse est Prophetiam. recipiamus igitur illos. Maluit enim ipse in verbi Dei praedicatione, vtpote strenuos milites Christi, cooperatores habere Fratres, quam offensam temporalem vanorum hominum male suggerentium timidè declinare. Amabat quippe ipse venerabilis Antistes, vti verus pastor, inferentes pascua salutis suo gregi: imò & ipse pastorem officium non deserens, dum Essendiense Monasterium ad reformationem morum reducere modis omnibus laboraret, insidiosè à nobilibus quibusdam, in hoc non nobilibus, propter suam religiositatem in via diris vulneribus sauciatur, occiditur, ac in Ecclesia sancti Petri sepelitur, miraculis

vt fertur coruscando. Postquam verò
 recepti fuerant Fratres gratiosè, non
 tamen defuit satan, quin suis malitiæ
 iacula ministraret: vnde circa Alberti
 tempora, cum quidam Legatus missus
 fuisset in Alamanniam, contigit, sicut re-
 fert Frater Thomas in Libro Apum
 circa principium, vt ille *Cardinalis Le-
 gatus, nomine Conrardus, in Colonia præ-
 sideret in Synodo, cui quidam Sacerdos
 Parochialis conquestus est, dicens: Ecce
 Fratres Ordinis Predicatorum, qui in
 damnum nostrum Coloniam intrauerunt,
 falcem mittunt in messem alienam, au-
 diunt confessiones subditorum nostrorum,
 & per hoc attrahunt sibi homines in fa-
 uorem. Cui mox Conrardus Legatus re-
 spondit: Quis est numerus hominum tibi
 in Parochia subditorum? Et ille, Nouem
 millia, inquit. Et consignans se Cruce. Le-
 gatus, Quis es, ait, miserrime, qui tot milli-
 bus solus sufficis debitam gubernationis cu-
 ram impendere? Nescis hominum perdi-
 tissime, quia in illo debes tremendo iudicio
 ante tribunal Christi de ijs omnibus respon-
 dere? Et tu, si tales habes vicarios, quern-
 laris, qui onus tuum gratis releuent, sub
 cuius pondere nescius conquassaris? Ergo*

*ex hac querela indignum te cura omnimoda indicasti, & ideo prius te omni beneficio Pastoralis. hæc in Libro Apum. Sed & ipse Albertus aperit, quare huiusmodi Fratres dati sunt in adiutorium Parochialibus Sacerdotibus, ut patet in quarto suo scripto, distinctione xvii. ubi sic ait: Et si data est licentia quibusdam audiendi eos quos monent verbo sua prædicationis, firmissimè credendum est, quòd propter nimiam Sacerdotum negligentiam hoc Summus Pontifex dedit; quia peccatis nostris crescentibus in hoc fine sæculi, & perpauci inveniuntur Sacerdotes qui veri sint Pastores. hæc Albertus: qui consequenter ibidem adiungit, etiam esse periculosum petere licentiam alteri confitendi à plerisque Sacerdotibus. Similiter quæ ipse expertus est, & quàm periculosum est audire confessionem, si inidoneus sit audiens, ab ipso positum ibi reperies. Ex suis etiam verbis in eodem scripto clarissimè inuenies, ipsum Albertum non parum laborasse in confessionem audientium. Tantæ autem contra vitiosos, cum necessitas requirebat, austeritatis in iniungendis pœnitentiis Albertus
 exti-*

exitit, sicut de ipso Frater Ioannes Columbariensis, qui conuersationem eius nouerat, refert in sua Chronica, vt septennem pœnitentiã imponeret pœnitenti duram satis; sciens quos aqua contritionis sufficienter mundare non uolet, lima asperæ increpationis à rubigine exuens ad puritatem perducit. Nec utique huius onus suscepissent pœnitentiæ peccatis obnoxij, nisi sua prædicatione ignita Albertus singularis perfectionis illos inclinasset.

Præfata autem tribulatione & infamatione cessante, scripsit Magister Humbertus anno Domini M.CC.LVIII. ex Capitulo Generali Tolosæ celebrato litteras toti Ordini cui præerat, vt refert Frater Bernardus de castris sancti Vincentij in sua Chronica; monens omnes Fratres, quatenus iam deuotiùs Dei operi insisterent, quia essent liberati de tam magna vexatione, qua totus Ordo tribulabatur: fuerant namque ob hanc tempestatem non modicè Fratres in seruitio diuino præpediti.